

CYFARFOD	Pwyllgor Craffu
DYDDIAD	23 Tachwedd 2023
TEITL	Gwasanaeth Gofal Dydd
PWRPAS	Angen sicrwydd bod darpariaeth gofal dydd o ansawdd ar draws y Sir
AWDUR	Mari Wynne Jones

1. CEFNDIR

- 1.1 Nid yw'r model traddodiadol o ddarparu Gofal Dydd wedi ei adolygu yng Ngwynedd ers blynyddoedd lawer. Rydym felly'n gwerthfawrogi'r cyfle i hysbysu'r Pwyllgor Craffu Gofal o'r trefniadau sydd mewn lle gan y Gwasanaeth Oedolion i adolygu'r ddarpariaeth honno. Bydd yr adolygiad yn ystyried sut y gallwn gefnogi unigolion sydd ag anghenion gofal a chymorth i gwrdd â'i amcanion llesiant o fewn eu cymunedau lleol.
- 1.2 Cyflwynwyd Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ar 1 Ebrill 2016, ac mae'n darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer gofal a chymorth yng Nghymru. Mae'r Ddeddf yn newid y ffordd y mae anghenion pobl yn cael eu hasesu, a'r ffordd y caiff gwasanaethau eu darparu gan hyrwyddo amrywiaeth o gefnogaeth sydd ar gael o fewn y gymuned i leihau'r angen am gymorth ffurfiol.
- 1.3 Nid yw'r model traddodiadol o ddarparu Gofal Dydd yng Ngwynedd wedi ei addasu i gyfarch anghenion y Ddeddf a sicrhau beth sy'n bwysig i drigolion Gwynedd. Mae'r model presennol yn canolbwyntio ar ddarpariaeth gofal ar gyfer pobl mewn adeiladau yn hytrach na chefnogi pobl sydd ag anghenion gofal a chefnogaeth i barhau i fynychu gweithgareddau cymunedol.
- 1.4 Mae hyn hefyd yn amserol iawn wrth ystyried y gwaith diweddar gan Lywodraeth Cymru - ***Review of Day Opportunities and Respite/Short Break Services, 2023*** sy'n nodi bod y pandemig wedi arwain at ddiwygiadau hanfodol i'r ddarpariaeth, ac yn adnabod llawer o faterion allweddol wrth symud ymlaen.
- 1.5 Mae'r adolygiad yn gyfle i ni ystyried ffyrdd gwahanol, mwy addas a hyblyg o ddarparu cefnogaeth a gwasanaethau o ansawdd sydd hefyd yn werth am arian.

2. Y MODEL TRADDODIADOL

- 2.1 Arferai'r Cyngor ddarparu rhaglen o weithgareddau gofal dydd traddodiadol mewn lleoliadau penodol yn y sir ar gyfer oedolion oedd angen cefnogaeth, gan staff proffesiynol. Roedd y canolfannau yma'n galluogi pobl hŷn i gymdeithasu a chymryd rhan mewn gweithgareddau penodol, wrth roi cyfle i'r sawl oedd yn gofalu amdanynt o ddydd i ddydd gael ychydig o seibiant. Roedd y ddarpariaeth wedi ei gyfyngu i leoliadau mewn prif ganolfannau, ar amseroedd penodol, gyda bwydlen o

weithgareddau eithaf cyfyng. Byddai'n rhaid i unigolion deithio i mewn i'r canolfannau yma, ac roedd trafndiaeth yn cael ei drefnu ar eu cyfer.

3. BETH SY'N CAEL EI GYNNIG FEL DARPARIAETH YNG NGWYNEDD

3.1 Cyn cofid, roedd canllaw mynediad i wasanaeth traddodiadol Y Cyngor yn nodi fod angen i'r unigolyn fod gydag anghenion gofal personol neu anghenion yn ymwneud a chyflyrau cof i fynychu gwasanaethau'r Cyngor. Os mai anghenion llesiant lefel isel sydd ei angen megis cwmnïaeth, cymdeithasu a phryd o fwyd, yna mae disgwyliad i ddarpariaeth gymunedol/trydydd sector gwrdd â'r angen. Dyma'r darpariaethau oedd yn cael eu darparu gan Gyngor Gwynedd cyn cofid:

Canolfannau Dydd Cyngor Gwynedd	Gofal dydd sy'n cael ei gomisiynu.	Darpariaeth seibiannau byr sydd ar gael	Darpariaeth Gofal dydd arbenigol Dementia
Bryn Dysynni Tywyn – x 3 gwaith yr wythnos	Gwasanaeth gofal dydd mewn cartrefi preswyl y Cyngor	Gweithwyr Cefnogol Dementia -cefnogaeth un i un ar gyfer unigolion a'i gofawyr am ychydig oriau'r wythnos.	Plas Hedd Bangor x 2 gwaith yr wythnos (CG&BIBC)
Plas Hedd Bangor x 3 gwaith yr wythnos	Gwasanaeth gofal dydd mewn cartrefi preswyl preifat.		Hafod Hedd, Chwilog x 3 diwrnod yr wythnos (CG a BIBC)
Encil y Coed x 3 gwaith yr wythnos	Gwasanaeth gofal dydd yng nghanolfan Cartref Bontnewydd (Age Cymru).	Cartrefi preswyl y cyngor yn darparu cefnogaeth gofal ysbaid hyd at bythefnos.	
Y Ganolfan Blaenau Ffestiniog x 3 gwaith yr wythnos			

3.2 Mae ymateb i'r heriau sydd wedi glanio ar ein drws ffyrnt yn sgîl Cofid 19 wedi ein cyflwyno efo gwahoddiad i roi ymdrech gwirioneddol i ail feddwl am y ffordd y mae gofal dydd yn cael ei ddarparu i'n dinasyddion yng Ngwynedd. Mae'r cyfnod wedi dangos pa mor bwysig yw sicrhau cyfleoedd cymdeithasol i unigolion, ac i sicrhau seibiannau byr o ofalu i ofalwyr. Mae'n gyfle i ddysgu o'r profiadau, ac i symud i ffwrdd o wasanaethau sydd yn seiliedig ar anabledd, oedran, adeiladau, ac i edrych ar gyfleoedd i unigolion adennill cysylltiadau cymunedol.

3.3 Mae ein gwasanaethau yn rhai traddodiadol sydd heb gael eu hadolygu na'i gwerthuso ers cyfnod maith o amser. Tydi ein gwasanaethau ddim yn rhai sy'n cwrdd ag amcanion unigol a phersonol yr unigolion ac mae yna ddiwylliant yn bodoli o ffitio pobol i wasanaethau. Roedd y model yn anaddas iawn ac yn cyflwyno llawer o risgiau yn ystod cofid, ac o ganlyniad roedd rhaid cau'r canolfannau. Byddai dod a nifer fawr o bobl at ei gilydd i un safle wedi achosi pryder mawr, ac roedd problemau gyda safon rhai o'r adeiladau hynny hefyd.

3.4 Mae ein canolfannau dydd Plas Hedd, a Bryn Dysynni wedi ail agor eu drysau yn raddol ers cofid, ond mae problemau staffio yn rhwystr mewn sawl ardal, ac mae'r canolfannau eraill yn parhau i fod ar gau heb ail agor y drysau.

3.5 Nid ydi Canolfannau Dydd traddodiadol y Cyngor wedi eu lleoli yn gytbwys ar draws y Sir chwaith, ac mae 3 Canolfan Ddydd traddodiadol wedi cau yn ystod y blynyddoedd diwethaf -

- Canolfan Dydd Cysgod y Coleg, Bala, gyda Age Cymru wedi datblygu gwasanaethau llesiant yn yr ardal
- Canolfan Dydd Noddfa Madog, Porthmadog, gyda'r mynychwyr wedi eu symud i Ganolfannau Dydd Criccieth a Blaenau Ffestiniog
- Canolfan dydd Maesincla Caernarfon, gyda Age Cymru wedi datblygu gwasanaeth yn yr ardal

3.6 Mae datblygiadau'r hybiau cymunedol ar hyd a lled y sir wedi arwain at gyfleoedd i bawb fod yn cydweithio ar lefel lleol iawn. Mae hyn wedi cychwyn mewn ambell le'n barod e.e. Porthi Dre yng Nghaernarfon ble mae'r TAC lleol yn cydweithio efo'r Hwb a'r darparwr gofal er mwyn cynnal gweithgareddau ar gyfer pobl hŷn yr ardal na fyddai'n medru codi allan fel arall efallai.

3.7 Byddai'r adolygiad yn gyfle i adnabod a datblygu cyfleoedd cydweithio gyda phartneriaid eraill ymhellach, a chynnig amrywiaeth o wasanaethau gwahanol. Byddai'r ffocws ar adeiladu ar gryfderau'r mynychwyr, cryfhau sgiliau a dysgu sgiliau newydd, a rhoi blas ar brofiadau newydd.

4. EIN GWELEDIGAETH

4.1 Ein gweledigaeth ar gyfer y gwasanaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant yw bod pawb o bob oedran yn derbyn y gefnogaeth y maent ei hangen yn y ffordd fwyaf addas a chyfleus iddyn nhw. Gan fod anghenion pob unigolyn a'u teulu / gofalwyr yn wahanol, er mwyn iddynt barhau i fyw eu bywydau fel y dymunant, mae angen i ni addasu ein gwasanaethau i fod wedi eu teilwra yn agosach at wir anghenion y rhai hynny sydd angen ein cymorth. Byddwn hefyd yn buddsoddi i ddatblygu darpariaeth i gael mwy o seibiant i unigolion a'u teulu neu ofalwyr yn ein canolfannau preswyl.

4.2 Er mwyn cyflawni hyn byddwn yn cynnal adolygiad, yn ymgynghori ac ymgysylltu am drefniadau darpariaeth gofal dydd o fewn y Gwasanaeth Oedolion yng Ngwynedd.

4.3 Bydd cynnal adolygiad i drefniadau darpariaeth Gofal Dydd o fewn y Gwasanaeth Oedolion yn sicrhau cyfleoedd i bawb, ac i oresgyn unrhyw anghenion iechyd a gofal. Bydd yn gyfle i gryfhau iechyd a llesiant unigolion, gan ganolbwyntio ar

gryfderau, targedu unigrwydd ac arwahanu cymdeithasol, gwella a chodi hyder a sgiliau sylfaenol byw.

5. ARGYMHELLIAD

5.1 Argymhellwn ein bod yn adolygu'r ddarpariaeth presennol, ac yn symud i ffwrdd o'r term gofal dydd, a gwasanaethau ynghlwm ag adeiladau. Byddwn yn symud ymlaen i ganolbwyntio ar sut rydym yn gallu cyfarch a chefnogi llesiant unigolion a'i gofalwyr mewn amryw o wahanol ffyrdd. Rydym angen gwasanaethau hyblyg, sy'n cwrdd a'r angen.